

ББК 65.050.9(2)2

Шуран І. – ст. гр. БМп – 32

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ОЦІНКИ ЗАПАСІВ ЛІФО НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Науковий керівник: асистент Малюта Л. Я.

В умовах ринкової економіки ціни на матеріальні ресурси часто змінюються під впливом чинників попиту і пропозиції. Підприємство одержує цінності впродовж звітного періоду багато разів за різними договірними цінами. Тому постає питання оцінки вибуття витрачених запасів. Одним з таких методів є метод останніх закупок, — ЛІФО (його назва походить від абрєвіатури англійською мовою — Last-In, First-Out), який виходить з припущення, що одиниці товару, придбані останніми, продаються в першу чергу. Не зважаючи на фактичний рух товарів, метод ЛІФО відносить до собівартості реалізованої продукції в першу чергу вартість одиниць товару, що були придбані останніми. Таким чином, залишки товарно-матеріальних запасів на кінець облікового періоду показуються у бухгалтерському балансі за вартістю одиниць товару, що відображалися у початковому сальдо рахунка товарно-матеріальних запасів чи були придбані першими протягом звітного періоду.

Перевага цього методу полягає в тому, що більш висока собівартість проданої продукції в більшій мірі відповідає вартості поповнення запасів, необхідних для продовження функціонування підприємства. Даний метод ігнорує фізичне старіння запасів, які швидко псуються. У періоди інфляції, що характеризується ростом цін, метод ЛІФО показує найбільшу собівартість проданих товарів, оскільки відображає останні ціни, що постійно зростають. Він призводить до того, що вартість одиниць кінцевих запасів в собівартості проданої продукції занижена порівняно з купівельною ціною. Кінцеві залишки обліковуються за цінами запасів, що надійшли раніше. Виходячи з цього, прибуток виявляється заниженим. Хоча в умовах високої інфляції метод виправдовує себе тим, що вартість запасів, які списуються, буде максимально наближеною до поточних ринкових цін.

Метод ЛІФО раціональний та систематичний. Однак згідно цього методу є деякий простір для маніпулювання: зокрема це може бути зроблено за допомогою великих партій товару наприкінці облікового періоду (що збільшить собівартість реалізованої продукції, яка відображається за вартістю останніх закупок і зменшить суму отриманого доходу). У звіті про прибутки та збитки вартість проданих одиниць товару відображається за ціною останніх закупок, що практично відповідає їх поточній вартості. І навпаки, у бухгалтерському балансі залишок товарів на кінець облікового періоду відображується за вартістю досить давніх закупок, ціна яких може вже не відповідати їхній поточній вартості.

Підприємствам надано можливість самостійно обирати методи оцінки запасів при їх вибутті за одним із запропонованих методів бухгалтерського обліку. При цьому, на сьогоднішній день, не дозволено використовувати, так званий, метод ЛІФО. Таке обмеження призведе до подальшого розмежування податкового і бухгалтерського обліку, а також до того, що суб'єкти, які оберуть такий метод бухгалтерського обліку, як ЛІФО, змушені будуть вести окремий податковий облік, оскільки використовувати такий же метод для податкового обліку не дозволяється. При цьому зрозуміло, що буде збільшено для товаровиробника витрати на ведення даного обліку.